Ч. 51. Львôвъ, Субота 3 (15) липня 1882. Рочникъ III.

ДѢЛО

Выходитъ во Львовѣ що Середы и Суботы (крôмъ рускихъ святъ) о 4-ôй годинѣ пополудни. Литерат. додатокъ „Библіотека найзнам. повѣстій“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кождого 15-го и послѣдного дня кождого мѣсяця.

Редакція, администрація и експедиція пôдъ Ч. 8 улиця Академична.

Всѣ листы, посылки и рекламаціи належитъ пересылати пôдъ адресою: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 8 ул. Академична.

Рукописи не звертаются тôлько на попередне застереженье.

Поодиноке число стоитъ 12 кр. а. в.

Оголошеня принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. ôтъ одной строчки печатной.

Рекламаціи неопечатанѣ вôльнѣ ôтъ порта.

Предплату належитъ пересылати франко (найлучше почтовымъ переказомъ) до: Администрація часописи „Дѣло“ ул. Академична Ч. 8.

Предплата на „Дѣло“ для Австріи: на цѣлый рôкъ . . 8 зр. на пôвъ року . . 4 зр. на чверть року . . 2 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . . 12 зр. на пôвъ року . . 6 зр. на чверть року . . 3 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . зр. 5·— на пôвъ року . зр. 2·50 на чверть року . зр. 1·25

Для Россіи: на цѣлый рôкъ . . 8 рубл. на пôвъ року . . 4 рубл. на чверть року . . 2 рубл. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 12 рубл. на пôвъ року . . 6 рубл. на чверть року . . 3 рубл. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . 5 рубл. на пôвъ року . 2 р. 50к.

Для Заграницѣ, скрôмъ Россіи: на цѣлый рôкъ . . . . 10 зр. на пôвъ року . . . . 5 зр. на чверть року . . . . 2·50 зр. съ дод. „Библіотеки“: на цѣлый рôкъ . 14 зр. на самъ додатокъ: на цѣлый рôкъ . . 6 зр.

ВП. Читателѣвъ въ Россіи просимо мати на увазѣ, що въ вымовѣ *ѣ*=**ji**, *ô*, *û*=**i**, *и* (въ серединѣ и на кôнци слôвъ)=**ы**, *и* (на початку слôвъ)=**i**, *ô* (на початку слôвъ)=**ві**.

☞ Съ симъ числомъ розпочинаеся другій пôврôкъ сегорôчного выдавництва „Дѣла“. ВП. Предплатникôвъ нашихъ, котрымъ предплата кôнчится, просимо, щобы завчасу поспѣшились съ присылкою дальшои предплаты.

☞ *Ново приступаючи предплатники на „Библ. найзнамен. повѣстей“ дôстануть початокъ повѣсти „Праця та грошѣ“ безплатно.*

Процесъ

Ольги Грабаръ и товаришѣвъ.

(Дальше.)

Двайцять другій день розправы — понедѣлокъ 10 липця.

(*Конець.*)

Предс. зарядивъ дальше читанье актôвъ. Ôтчитано переклады гдеякихъ статей „Родимого Листка“ безъ увагъ перекладчика Шидловского. Насампередъ ôтчитано замѣтку о „Проломѣ“, дальше одинъ стихъ Метеллѣ, одинъ стихъ Данила Млаки, замѣтку о загальнôмъ зборѣ общества им. Качковского и конець статіи крыл. Петрушевича „Судьба рускои церкви и народности ôтъ часу занятя Галичины черезъ Австрію“. По ôтчитаню статей зъ „Родимого Листка“ о. Огоновскій сказавъ: Я не мавбы потребы ôтповѣдати на всѣ тѣ статіи, бо всѣ читала прокураторія державна въ Чернôвцяхъ и не зробила противъ нихъ нѣякого замѣту. Мушу лишь сказати гдещо о статіи о. крыл. Петрушевича, звѣстного историка и археолога. Минувш. року я бувъ у него и просивъ его, щобы запомагавъ мою часопись статіями науковыми. О. Петр. не маючи на разѣ нѣчого готового, давъ менѣ найновѣйшій свôй трудъ: „Церковь св. Пантелеймона“. Твôръ той не сконфискувала прокураторія львôвска а уступъ въ „Род. Листку“ есть лишь вытягомъ зъ того твору“. Дальше о. Огон. ôтпирае закидъ, зробленый Шидловскимъ, що ôнъ помѣстивъ въ „Род. Листку“ портреты ажь 10 Россіянъ; Россіянъ есть лишь кôлькохъ. „Актъ обжалованя закидуе менѣ, що я намѣрявъ выкликати вôйну. На стор. 3 „Род. Л.“ есть статя, завзываюча всѣ народности на Буковинѣ до едности и згоды, до працѣ надъ добромъ народу. За сю статю закидали навѣть менѣ, що я кокетую съ Румунами. Дальше въ ч. 13 зъ 1880 р. обширно згадую о добродѣйствахъ для краю пôдъ панованьемъ Є. Вел. монарха и тѣшуся съ заповѣдженого пріѣзду монарха на Буковину. Я часописею своею выданою на Буковинѣ положивъ заслуги для уніи“. Дръ Дулемба (до о. Огон.) Чи вѣдомо вамъ, що творы Гоголя заказанѣ въ Россіи? Обж. Такъ есть; прим. „Ревизоръ зъ Петербурга“ заказаный. Дръ Дул. Чи „Род. Лист.“ мѣстивъ статіи политичного содержаня? Обж. Нѣколи; не мôгъ навѣть, бо бувбы сконфискованый за переступленье програмы.

Потôмъ ôтчитано протоколъ списаный при ревизіи зъ 4 лютого у Маркова. При сѣмъ случаю сконстатувавъ предсѣдатель, що справдѣ знайшовъ въ куферку Маркова два листы Арсенича (зъ Россіи) до Маркова зъ рр. 1877 и 1878; въ однôмъ Арсеничь пише: „Чого мовчишь? Я не одержавъ ôтъ тебе анѣ одного листу?“, а въ другôмъ: „Рôкъ тому я писавъ до тебе, а ты не ôтповѣдаешь“.

Ôтчитано потôмъ ôтозву староства станиславôвского, котра стверджае, що Ничай не бравъ жаднои участи въ агитаціяхъ выборчихъ, и ôтозву уряду почтового въ Станиславовѣ о кореспонденціи Ничая: дôстававъ листы зъ Дрездена, Липска, Берлина, а лишь 2 зъ Кіева. Ничай. Се ôтъ Попова, у котрого я купувавъ гербату.

Ôтчитано дальше ôтозву вѣденьскои дирекціи полиціи зъ 3 марта с. р.; власти тôй не знанѣ близше ôтношеня Франсисціого.

Потôмъ ôтчитано свѣдоцтва дра Іосифа Шуйского проф. универс. и дра Владисл. Вислоцкого, кустоша библіотеки универс. въ Краковѣ. Дръ Шуйскій зôзнавъ, що съ Соколовымъ спôзнався въ Краковѣ; Соколовъ представився ему яко историкъ, дослѣджуючій вѣкъ XV и вôйны гуситскѣ; и справдѣ працювавъ въ библіотецѣ. Выпытувавъ о справы литературнѣ. Свѣдокъ не ѣхавъ съ Соколовымъ до Львова. Прощаючись съ дромъ Шуйскимъ Соколовъ казавъ, що ѣде до Праги. Дръ Вислоцкій зôзнавъ, що Соколовъ справдѣ бравъ зъ библіотеки творы о вôйнахъ гуситскихъ, але „индивидуумъ тое не есть спосôбне до основныхъ дослѣдôвъ науковыхъ“. При прощаню съ Вислоцкимъ Соколовъ сказавъ, що ѣде до Львова. Вислоцкій не симпатизувавъ съ Соколовымъ, бо якась особа зъ царства польского повѣдомила его, що Сок. бувъ гувернеромъ у гр. Игнатьева.

Потôмъ ôтчитано протоколы свѣдкôвъ въ справѣ Ничая. 1) Владисл. Махневичь, комисарь пов. въ Станиславовѣ зôзнавъ, що коли арештувавъ Ничая, его жѣнка сказала: „А бачишь, я казала тобѣ, не мѣшайся.“ 2) Зигмунтъ Свенцицкій, секретарь рады пов. зôзнавъ, що Ничай не живъ съ нѣкимъ; нѣколи не мѣшався до жадныхъ агитацій а тымъ менше до агитацій панславистичныхъ. 3) Іос. Гендриховскій, канцелистъ рады пов. зôзнавъ, що Ничай звѣстный москалёфилъ, агитувавъ за кандидатами рускими, але лишь покутно; публично съ бесѣдами не выступавъ. 4) Ферд. Линде, урядникъ рады пов. зôзнавъ такъ само. 5) О. Илія Мардаровичь зъ Волчинець зôзнавъ, що о агитаціяхъ православныхъ въ Станиславôвскôмъ нѣколи нѣчого не чувавъ. 6) Ант. Тышиньскій, касіеръ черновецкои желѣзн. въ Стан. зôзнавъ, що Ничай не мѣшався нѣколи въ политику, не агитувавъ при выборахъ, працювавъ лише для економичного добробыту народу, намѣрявъ въ Станиславовѣ оснувати руске товариство господарске. 7) О. Мих. Семенôвъ нѣчого не чувъ про якѣ небудь агитаціи Ничая. 8) Ив. Данкевичь властитель друкарнѣ не знае нѣчо про агитаціи Ничая. Въ его друкарнѣ печатався „Господ. и Промышл.“ Ничай плативъ за число 23 зр. ретельно, хочь неразъ бувъ въ клопотахъ финансовыхъ. 9) Іеронимъ Кордасевичь, репрезентантъ филіи банку рôльничо-кред. зôзнавъ, що Ничай не мѣшався до политики.

Потôмъ ôтчитано зôзнаня свѣдкôвъ въ справѣ обж. Трембицкого. 1) Іосифъ Беръ, инспекторъ полиціи мѣскои въ Коломыѣ зôзнавъ, що Трембицкій належавъ до партіи рускои т. зв. „московскои“; бувъ „najzjadliwszym moskalofilem“; нѣколи не хотѣвъ говорити по польски; пôдчасъ выборôвъ агитувавъ противъ польскимъ кандидатамъ; въ театрѣ аматорскôмъ гравъ ролѣ комичнѣ (*веселôсть*). Чи розмовлявъ о политицѣ, того Беръ не знае, бо не мавъ вступу до тыхъ кружкôвъ, въ котрыхъ живъ Тремб. О пропагандѣ православнôй въ околици Коломыѣ Беръ не чувъ. Тремб. дѣливъ пересвѣдченя политичнѣ адъюнкта суд. Решетыловича, Кочиндика и проф. Перфецкого. Обж. Тремб. Я не знаю, зъ ôтки Беръ може знати мои пересвѣдченя политичнѣ, той инспекторъ полиціи, що мае уважати на те, чи вывезене смѣтье зъ улицѣ (*веселôсть*). Ôнъ бувъ впередъ діюрнистомъ, а теперь инспекторомъ. Дръ Луб. То инспекторъ полиціи въ Коломыѣ значитъ тôлько, що ту агентъ полиційный? Обж. Тремб. Атъ, еще щось гôршого. 2) Мик. Чернишевъ, мѣщанинъ коломыйскій, емигрантъ зъ Россіи, старообрядець; въ Коломыѣ выдававъ часопись „Старообрядецъ“. Пôзнавъ Трембицкого въ друкарнѣ Бѣлоуса. Оба пытали Чернишева о ôтношеня въ Россіи; ôнъ представлявъ ихъ въ дуже некорыстнôмъ свѣтлѣ и наводивъ яко примѣръ переслѣдуванье старообрядцѣвъ. Трембицкій и Бѣлоусъ удержували, що въ Россіи добре. Чернишевъ переконавъ ихъ остаточно, що тамъ зле. 3) Ант. Голлендеръ зецеръ зъ друкарнѣ Бѣлоуса зôзнавъ, що Трембицкій не выступавъ яко Русинъ; съ нимъ говоривъ все по польски. 4) Сим. Андрусевичь машинистъ въ друкарни зôзнавъ, що Тремб. нѣчого передъ нимъ не згадувавъ, що мае купити коня гуцульского. 5) Матѣй Михта, книгарь въ Коломыѣ зôзнавъ, що Трембицкій, его шкôльный товаришь, просивъ его, щобы листоношь ôтдававъ листы до Трембицкого въ книгарни; Михта позволивъ, але зъ Россіи листы не приходили. До агитацій Тремб. не мѣшався. 6) Петро Ниновскій, воякъ, зôзнавъ, що Леонтьева-Левицка и Цыбыкъ зъ Варшавы прислали ему на руки Трембицкого 12 рублѣвъ на дидактрумъ. Трембицкій давъ ему 10 зр. 60 кр., а решты не давъ, хочь Ниновскій упоминався.

Наконець ôтчитано зôзнаня Григорія Жуковского, секретаря староства въ Залѣщикахъ. Ôнъ зôзнавъ, що въ тамошнôй околици не арештовано нѣкого, анѣ священикôвъ анѣ селянъ. Тамъ не будуютъ жадныхъ фортификацій; въ 1854 р. усыпано лишь окопы, котрѣ пôзнѣйше розпродано; бар. Бруницкій закупивъ одну таку партію шанцѣвъ и розъоравъ ихъ. Иншѣ купцѣ не могли того учинити, бо теренъ горбоватый.

На тôмъ закôнчено засѣданье въ понедѣлокъ, а предсѣдатель запросивъ адвокатôвъ, щобы черезъ второкъ въ его бюрѣ перечитали нововнесенѣ прокураторомъ акта. Зъ тои причины 23-те засѣданье ôтложено на середу.

Двайцять третый день розправы — середа 12 липця.

Приступлено до дальшого читаня актôвъ. — Ôтчитано урядове припôмненье съ долученымъ справозданьемъ теребовельского старосты, котрый предкладае „Научный календарь“ зъ р. 1881 о. И. Наумовича — ôтобраный у одного селянина. Есть въ нѣмъ одна статя п. заг. „Русь“ безъ пôдпису автора. Предсѣдатель заряджуе ôтчитанье одного уступу, где сказано, що „за Збручемъ есть 15 миліонôвъ Русинôвъ, а еще дальше 40 мил. Великороссôвъ, сродныхъ намъ обрядомъ и духомъ и исторіею“.

Обж. Ад. Добряньскій звертаеся до прокуратора, щобы скоротивъ читанье актôвъ, котрѣ суть зовсѣмъ пôдряднѣ и маловажнѣ супротивъ того, що пôдсудимѣ признались, що суть „руссофилами“, „панславистами“ и т. д. Прокураторъ заявляе, що буде по можности старатися скорочувати читанье актôвъ, якъ се вже и доси робивъ, але не може зновъ опускати актôвъ, котрѣ поясняютъ замѣры и дѣла пôдсудимыхъ, бо мимо часткового ихъ признаня ходитъ еще о объективне поясненье и доказанье цѣлого ихъ дѣланя. Ôтчитано дальше протоколъ ревизіи зъ 27 марця 1882 у Мик. Ôвчаря и Гната Ôвчаря, селянъ зъ Иванôвки, у котрыхъ забрано „Батькôвщину“, книжочки общ. Качковского, гдеякѣ фотографіи и т. д. а потôмъ ôтчитано реляціи жандармôвъ. Жандармъ Ферд. Лянгъ зъ Теребовлѣ подае, що въ цѣлôмъ повѣтѣ теребовельскôмъ нарôдъ занепокоеный вѣстями о Россіи, о царю, о кривдахъ Русинôвъ, о увязненю о. Наумовича и т. д., однакожь тѣ вѣсти не далися справдити. Другій жандармъ М. Сиздикъ зъ Теребовлѣ, подае, що люде зъ Глещавои мали говорити передъ арендаремъ-жидомъ, що царь муситъ забрати Галичину по Львôвъ, говорили о вырѣзаню Ляхôвъ и жидôвъ, та що на Великдень рускѣ священики дадутъ гасло, рѣзати Ляхôвъ и жидôвъ. Свѣдокъ Кавалкевичь зъ Илавча подае, що люде зъ Иванôвки говорили, о ôтобраню грунтôвъ панамъ, а ôтданю ихъ селянамъ, о перемѣнѣ костелôвъ на церкви. Св. Блажей Урбаньскій зъ Иванôвки подае, що люде зъ Иванôвки говорили о шизмѣ, коли ходило о то, щобы будувати костелъ, и доказували, що шизма лучша.

Обж. о. Наумовичь заявляе, що всѣ тѣ донесеня о священикахъ даютъ такій образъ Галичины, якій бувъ у насъ передъ подѣломъ Польщѣ. Що до людей въ Иванôвцѣ, то тутъ всѣ тѣ вѣсти неправдивѣ на людей походятъ зъ злости на нихъ властителя пропинаціи, а се для того, що Иванôвскѣ люде отверезилися, не хочутъ пити

Промова проф. Мих. Поляньского

на торжествѣ рускои гимназіи во Львовѣ въ ювилейный день 33-лѣтнои учительскои службы директора и шкôль. сов.

о. Василя Ильницкого. *)

Высокодостойный Отче Директоръ, дорогій нашъ настоятелю!

Коли въ крузѣ нашôмъ объявлено желанье, щобы святочнымъ способомъ обходити 33-лѣтню рôчницю службы Вашои въ учительскôмъ званю, то мы всѣ одноголосно притакнули сему намѣреню, понеже оно було дѣйстно высказаньемъ того чувства, котре кождого изъ насъ одушевляло, и котре одинъ за всѣхъ тôлько скорше постигъ выповѣсти явно. И ото нынѣ надоспѣвъ сей усердно дожиданый часъ, що черезъ мои нерѣчивѣ уста можемъ Вамъ тутъ прилюдно выразити наше глубоке почитанье и сердечну подяку, а то не тôлько за тѣ труды, котрѣ Вы по довжности и объязанности своѣй примѣрно сповняли, скôлько бôльше и въ высшôй степени за тѣ благороднѣ подвиги Вашѣ, котрѣ Вы на основѣ законного призволеня и по мысли и найвысшому одобреню нашого наймилостивѣйшого Пана Его Величества Цѣсаря Францъ-Іосифа I. около пôднесеня нашого руского языка и нашои рускои шкôльнои словесности съ такимъ запопадливымъ стараньемъ и щасливымъ успѣхомъ предпринимали, и при содѣйствію вправдѣ немногихъ но трудолюбныхъ и усердныхъ ревнителѣвъ при Божôй помочи вже довершили и безпрерывно еще стараетеся доповнити.

И скаже може ктось зъ боку: а щожь се такъ величного, щобы те ажь такъ шумно выхваляти? — Позвольте, и не шумно се, и неперехвально, а тôлько справедливо и по истинѣ признательно. Роздумайте лишь холодно и безъ предупередженя. — 30 лѣтъ и 3 прожити въ тихôй, самôтнôй келіи, заниматися тôлько своимъ личнымъ усовершаньемъ, и по предписаному правилу объязанности сповняти, се вже не легка задача и справдѣ не такъ мала, якъ може выдаеся. — И зновъ 30 лѣтъ и три середъ бурей и незгодинъ, якѣ приноситъ день, старательно заробляти на хлѣбъ насущный для себе и своеи родины, выдержувати злу падь и матеріяльнѣ неудачѣ, а при всѣмъ тôмъ богобоязно проживаючи старатися о духовне образованье и моральне провадженье своихъ рôдныхъ дѣточокъ,—то навѣрно о много объемнѣйша задача и не абы якъ легка.

А теперь же, все тое сповняючи, еще зверхъ того не ино по даному приказу, але совѣстно опѣкуватися умственнымъ образованьемъ и моральнымъ облагородняньемъ повѣреныхъ собѣ чужихъ дѣтей, просвѣщати ихъ розумъ, призвычаяти ихъ любити правду и щирôсть а брыдитися ложею и доносами, выкореняти у нихъ грубѣ норовы, холити неприличнѣ наросты и поскромляти забуялости молодечои живкости; а за тую попечительнôсть и неусыпне надзыранье нерѣдко дôзнавати невдячности, осудженя и оклеветаня, и все тое выдержати и не остынути..., — се мабуть, признасть всякій, многоклопотна и труднѣйша задача, требуюча ôтъ учителя воспитателя великого пожертвованя и самоотверженя. А если до сего добавлю, що такій ревный педагогъ, якого мы всѣ знаемъ и почитаемъ въ особѣ нашого высокодостойного юбилята, старався въ продовженю 33 лѣтъ своеи дѣяльности дуже часто и о матеріяльне вспоможенье немалочисленныхъ бѣдныхъ ученикôвъ-воспитанникôвъ, и то сему то овому по можности грошевыми датками допомагавъ въ нуждѣ, то воистину и сомнѣвающійся и недовѣрчивый и злобный перестане крутити головою, и если не явно, то по крайнôй мѣрѣ внутри буде зневоленый признати велику заслугу около веденя шкôльнои молодежи сего мужа, котрого мы нынѣшнымъ торжествомъ прославляемъ!

И щожь менѣ еще сказати нынѣ? Много, но всего счисляти не треба. Але одно годѣ поминути мовчки, само сунеся, хочь-не-хочь, передъ очи. Литература нашихъ рускихъ учебникôвъ була до недавна недостаточна, ôтъ части же потребамъ дидактики мало ôтповѣдна. Тому недостаткови и симъ хибамъ зарадити було задачею комисіи, назначенои для уложеня рускихъ шк. книжокъ, котра пôдъ проводомъ нашого высокодостойного юбилята будь ново составила, будь усовершила и на свѣтъ выдала всѣ найпотрѣбнѣйшѣ учебники и читанки якъ для шкôлъ народныхъ такъ и для шкôлъ середныхъ. Велику часть сего труда доконавъ съ удивленя достойною прилѣжностею и неутомимою творческостею самъ юбилятъ. Мимо того, нашъ высокопочитаемый настоятель бувъ намъ въ сѣмъ труднôмъ дѣлѣ розважнымъ и чуйнымъ керманичемъ, свѣтлымъ и вѣрнымъ проводаромъ; я кажу, въ сѣмъ труднôмъ дѣлѣ, много бо треба було въ першій разъ пôдôймати, перву грубу скибу на поли доселѣ у насъ мало або и цѣлкомъ неуправлянôмъ ôтвалити и многорозличнѣ трудности и завады, именно въ языковôмъ ôтношеню одолѣвати. Нашъ юбилятъ бувъ въ сихъ вспôльныхъ подвигахъ нашихъ словно тымъ центрифугальнымъ регуляторомъ, що то всѣ движеня устрою управильняе, щобы дѣлателѣ нѣ перехватно въ новотворствѣ занадто на передъ не поскоряли, нѣ пиняво посуваючись и придержуючись упорно престарѣлостей не опôзнялися въ походѣ; бувъ тымъ головнымъ тономъ, що въ скалѣ тонôвъ начальствуе яко первый тонъ — прима — и вычуваеся въ созвучію всѣхъ другихъ ôтносячихся къ нему; словомъ бувъ динамичнымъ побудителемъ — душею — сего недармувавшого и, якъ досвѣдъ потверджае, полезного, добре заслужившогося устрою.

Въ доказъ сеи такъ благо подѣйствовавшои умѣренности и розважного такту позволю собѣ зъ многихъ примѣрôвъ навести два важнѣйшѣ; именно, що нѣколи не встыдався и не лякався нашого, питомого стародавного названя руского, недобачаючи въ появлявшôйся и пôдсуванôй перемѣнѣ старои всюды у насъ уживанои назвы на другу, у насъ неумѣстну, нѣчого анѣ лучшого анѣ потрѣбного; знавъ бо дуже добре, що стара назва у народа есть вкорѣнена и ему такъ дорога и мила, що не промѣнявбы еи за нѣяку нову, хочь и якъ милозвучну; то одно. А друге, що нѣколи не озывався нарѣканьемъ и запальчивымъ гнѣвомъ на нашъ церковно-рускій языкъ, мовьбы тойже коли не будь стававъ завадою и спинявъ розвитье поточного, народного языка; бо знаючи его засôбнôсть и богатство зъ однои и привязаннôсть ку нему народа зъ другои стороны бувъ все пе-

*) Бесѣда, яку выголосивъ Вп. проф. Мих. Поляньскій на тôмъ торжествѣ, съ такъ загальнымъ одушевленьемъ прійнята, мала бôльше якъ одинъ лише хвилевый и мѣсцевый интересъ. Она дôткнула многоважнои справы нашихъ шкôльныхъ учебникôвъ, нашои научнои литературы и була свѣтлою ôтправою всѣмъ напастникамъ на працѣ шкôльнои комисіи и на нашъ языкъ народный, знаменитою обороною нашихъ писателѣвъ на науковôмъ поли, яснымъ доказомъ права широкого розвою нашои рôднои мовы а тымъ самымъ и нашои народности. Тожь, думаемо, и нашѣ читателѣ привитаютъ сю бесѣду съ рôвною прихильностею и съ тымъ живымъ интересомъ, съ якимъ привитано еи и на торжествѣ. *Пр. Ред.*

и длятого пропинація пôдупадає, а властитель пропинаціи за те лихій на громадянъ въ Ивановцѣ. Свѣд. Сигель Гросъ арендарь въ Ивановцѣ подає, що люде жалували, що о. Наумовича увязнено, що Москалѣ-кацапы прійдутъ до насъ, що вже якъ хмара стоятъ надъ границею и т. д.

Свѣд. Григорій Терлецкій, громадскій писарь зъ Ивановки, подає, що Овчарь показувавъ ему одно число „Зеркала", съ образкомъ о тôмъ, якъ Поляки закували о. Малиновского (се илюстрація въ тôй часописи до заѣлыхъ напастей польскихъ газетъ на о. Мал.).

Отчитано оттакъ зôзнаня иншихъ свѣдкôвъ зъ Ивановки и Глещавои, на котрыхъ попередни свѣдки покликувались, а всѣ тѣ свѣдки выразно заперечаютъ все, що попередни свѣдки подали о мнимыхъ розговорахъ людей про Россію, царя, про Москалѣвъ, шизму и т. д., и подаютъ выразно, що такѣ свѣдки, якъ Кавалкевичь и др. наговорили неправду и выдумки.

Отчитано зôзнаня свѣдка М. Овчаря, котрый подає, що при ревизіи у него забрано навѣть „Библію нового завѣта" яко щось пôдозрѣлого и небезпечного.

Св. Изакъ Конъ, шинкарь зъ Илавча подає, що на крестинахъ селянина Грушецкого говоривъ Петро Сарака, що добре булобы вырѣзати всѣхъ жидôвъ и що о. Наумовичь „добре выгадавъ — рѣзати жидôвъ" — що дальше и другѣ селяне говорили на тыхъ крестинахъ о вырѣзаню жидôвъ.

Другѣ свѣдки, переслуханѣ въ тôй справѣ, выразно заперечаютъ, щобы се була правда, що подавъ Изакъ Конъ о отгрожуванюся селянъ на жидôвъ.

Оттакъ отчитано кореспонденціи отъ о. Ив. Наумовича найденѣ у Ст. Лабаша бувшого редактора „Страхопуда". Суть се сатирично гумористичнѣ статейки про Гнилицку справу и про Змартвыхвстанцѣвъ, „проектъ знищеня Галичины черезъ православіе", „Шизма" и т. п.

Отчитано кореспонденцію отобрану у о. Раковского (на Угорщинѣ) и переслану угорскимъ министерствомъ до тутешного суду. Єсть мѣжь сею кореспонденцією такожь фотографія Мирослава Добряньского, листъ Ан. Митрака зъ 17 сѣчня 1882 о виданю угорско-россійского словаря; листъ М. Добряньского зъ 8 жовтня 1881 до Раковского о товариствѣ св. Василія, где Мирославъ Д. объявляє свою готовôсть грошевои помочи для товариства, и другій листъ Мирослава Д. зъ 25 грудня 1881, где пише що єго одинъ листъ до о. Раковского бувъ отвореный на почтѣ, що отже треба на будуще пересылати листы на руки О. Грабаръ, а наконецъ говоритъ о грошевôй помочи для товариства св. Василія въ Унгварѣ, що має досыть значнѣ вплывы въ Петербурзѣ и може помогчи Угорскимъ Русинамъ. Отчитано такожь листъ Мир. Добряньского до о. Раковского зъ 31 грудня 1881, где єсть мова о дарунку въ грошахъ и о статяхъ Мир. Добряньского въ „Петербурскихъ Вѣдомостяхъ" въ оборонѣ Русинôвъ противъ Полякôвъ; наконець пише Мирославъ въ тôмъ листѣ, що доступивъ ранги „колежского секретаря" въ министерствѣ внутр. дѣлъ съ задержаньемъ австрійского пôдданьства по „высочайшому повелѣнію", що єсть рѣчею доси не бувалою, бо въ Россіи чужоземцямъ не надаютъ посадъ урядовыхъ и тôлько въ министерствѣ „народного просвѣщенія" лучались дотеперь вынятки отъ сего правила.

Отчитано 4 листы Ол. Грабаръ до о. Раковского: 1) листъ съ вытинками зъ газеты „Старая и новая Россія", 2) листъ съ прилученьемъ листу Мирослава Д. 3) листъ подає адресу Мирослава Д. и запрошенье о. Раковского до Чертежа на лѣто, 4) запрошенье о. Р-кого на лѣто до Чертежа. Отчитано 2 листы Якова Головацкого до о. Раковского съ двома фотографіями.

Отчитано печатану біографію о. Раковского п. з. „Иванъ Раковскій народный дѣятель въ Угорщинѣ", где описуєся єго литературна дѣяльность, а дальше выказуєся, що Угорска интелигенція руска встыдаєся говорити своимъ питомымъ рускимъ языкомъ и за жаднѣ грошѣ сего неучинилабъ, а що прійняла россійскій языкъ и тымъ языкомъ пише, але що мадяризація мимо того (а може и власне для того) що разъ дальше поступає.

Отчитано брошуру о. дра Вол. Терлецкого п. заг. „Угорская Русь" выдана въ Кіевѣ. На стор. 16 єсть біографія и описъ дѣяльности Ад. Добряньского.

Отчитано протоколъ переслуханя о. Ив. Раковского зъ Изы. Свѣдокъ о. Раковскій подає, що въ лѣтахъ 1850 и 1851 бувавъ у Ад. Добряньского яко урядника, бо самъ бувъ урядовымъ перекладчикомъ для державныхъ законôвъ на рускій языкъ, що учивъ языка и религіи малу дочку Ольгу Г., заперечає однакожь, щобы стоявъ съ Ад. и Мир. Добряньскими въ якôй звязи политичнôй.

Предс. приступає до отчитаня уступôвъ зъ газетъ „Русь", „Газеты Гатцука", „Странникъ" и т. и. Дръ Луб. противится отчитаню статей зъ газетъ „Русь", „Газ. Гатцука", „Странникъ и зъ „Сборникъ литературный" славяньского комитету въ Петербурзѣ.

Дръ Дулемба попирає спротивленье дра Лубиньского, а тôлько що до статіи о. Наумовича въ „Сборнику" годится на отчитанье.

Прокураторъ обстає при отчитаню всѣхъ статей высше згаданыхъ часописей.

Трибуналъ ухваливъ, щобы були отчитанѣ: статія зъ „Газеты Гатцука" о засѣданю петербурского слав. комитету, уступы зъ „Руси" Н. 1 зъ 16 ноября 1880 (статя звернена противъ Австріи, яко гнобительки Славянъ) „Странника" о справѣ Гнилицкôй и уступы статей Будиловича „Нѣсколько примѣчаній въ дѣлѣ изъученія славянскаго міра" и „объ литературномъ единствѣ славянскихъ племенъ" и статіи о. Наумовича въ „Сборнику".

Оттакъ отчитано тіи статіи.

По пôвгодиннôй перервѣ приступлено до дальшого читаня; отчитано ухвалы судовѣ що до пять конфискатъ „Науки" зъ р. 1880 и 1881 зарядженыхъ задля знаменъ злочиньст. зъ §. 65 у. к. и переступства зъ §. 302 у. к.; тожь само отчитано ухвалы судовѣ що до конфискатъ „Вѣча" (6 чиселъ зъ р. 1881) и „Пролома" (8 чиселъ зъ р. 1881). Прок. вноситъ, щобы отчитано всѣ сконфискованѣ числа згаданыхъ часописей. Дръ Лубиньскій и дръ Дулемба противлятся сему. Трибуналъ ухиливъ внесенье прокуратора и оттакъ приступивъ до читаня не сконфискованыхъ, въ додатку до акту обжалованя, покликаныхъ статей зъ „Науки" и „Вѣча".

Двайцять четвертый день розправы, — четверъ дня 13 липця.

Початокъ о год. ½9 рано.

Приступлено до отчитаня статей часописи „Проломъ", а именно отчитано вступнѣ статіи ч. 1, 7, 8 „Пролома".

Прокур. вноситъ на отчитанье статіи о. Наумовича п. з. „Возможный ли проломъ въ нашей народной жизни?" въ чч. 24 и 25 „Пролома" зъ р. 1881.

Дръ Лубиньскій противится сему внесеню.

Трибуналъ откладає ухвалу на пôзнѣйше.

По тôмъ приступлено до отчитаня статей „Слова", а именно вступнои статіи о убійствѣ царя Александра II ч. 44, „о двохъ канцлерахъ" (Горчаковѣ и Биконсфильдѣ) ч. 47, „о погромахъ жидôвъ въ Кіевѣ" (зъ Кіевлянина) ч. 55, „о гр. Игнатіевѣ и о реформахъ въ Россіи, ч. 58 „о Кирило-Методіевскôмъ торжествѣ.

Обж. о. Наумов. отчитує одну статю зъ „Вѣча" о Кирило-Методіевскôмъ торжествѣ и одну статю зъ „Науки" ч. 6 зъ 1881 о панславизмѣ, — до котрыхъ авторства о. Наумовичь признаєся. Обжалованый звертає увагу на те, що отчитанѣ статіи нѣ троха не ворожѣ уніи, що противно въ нихъ высказано гадку, до котрои обжалованый не отъ нынѣ и не для якого маневру признаєся, що именно зреформована, очищена унія, унія не тôлько съ колпаками и бородами, але съ приверненьемъ цѣлои красоты восточного обряду може бути союзомъ всѣхъ Славянъ захôдныхъ и всхôдныхъ, и не тôлько то, але и союзомъ заходу съ всходомъ въ щирôй любвѣ. Єсть се отже любовь христіяньска, яка тутъ въ тыхъ статяхъ высказуєся.

Прок. Якъ же жь то, панотець, погодятъ ту теперѣшну свою манифестацію о згодѣ и прихильности для Полякôвъ съ иншими своими статями зовсѣмъ противными що ино выголошенымъ словамъ и съ такъ численными конфискатами своихъ письмъ? Обж. о. Наум. Я вже 30 лѣтъ священикомъ, а тôлько разъ лучилось менѣ бачити, якъ двохъ братôвъ жило въ згодѣ въ тôй самôй хатѣ о двохъ кôмнатахъ; впрочѣмъ завсѣгды бачивъ я, якъ братя сварятся межи собою о грунтъ, о городъ, о хату и т. д., ажь доки не розсудивъ ихъ судъ. Такъ дѣєся и у насъ межи Русинами а Поляками.

Прис. Рыльскій, звернувшись до о. Наумовича пôдноситъ, що видитъ у обжалованого певну нельояльнôсть взглядомъ самого себе, а такожь певну нельояльнôсть взглядомъ руского народа, бо що до першого, обжалованый высказує въ часѣ розправы такѣ переконаня и гадки, котрѣ просто противлятся тымъ теперь голошенымъ словамъ о любвѣ, а зновъ въ другôмъ отношеню отчитанѣ статіи въ „Науцѣ" и „Вѣчу" пôдносятъ тôлько такѣ факта, котру можутъ лише розъярити народъ. Обж. о. Наумовичь заявляє, що пояснитъ ту справу пôзнѣйше и отчитає дотычащѣ статіи, котрѣ були писанѣ въ дусѣ згоды съ Поляками. Предс. замѣчає, що се можна буде зробити пôзнѣйше, коли скôнчится читанье сихъ актôвъ.

Дальше отчитано ч. 144 „Слова", зъ р. 1881 именно вступну статю, вымѣрену противъ згоды Русинôвъ и посередно противъ „Дѣла", а где мѣжь иншимъ поручаєся „Московскія Вѣдомости", „Кіевлянина" и „Русь" и звязь духову съ тою Русею, котру сѣ часописи представляютъ.

Обж. Площаньскій подає, що се єсть властиво полемична статя противъ другои партіи, котра звычайно съ кôнцемъ року выступає противъ „Слова", котре тратитъ симпатію и пôдмогу. Ся статя писана отже властиво тôлько въ интересѣ самои редакціи зô взглядôвъ на пренумерату. Въ тôй статіи говоритъ обжалованый дальше, я розвинувъ програму „Слова" якъ се робится кождого року. Я захвалювавъ „Мос. Вѣдомости", „Кіевлянина" и „Русь", бо они не нападали на мене; а були зновъ такѣ газеты якъ „Мовсковскій Телеграфъ", „Одесскій Вѣстникъ", „Заря", що нападали на мене, на „Слово", то я выступивъ противъ нихъ, а захвалювавъ першѣ, бо они брали мене въ оборону.

Предс. Але вы поставили тѣ газеты яко представительки тои „Всеи Руси", съ котрою галицкѣ Русины повиннѣ лучитись, и що для Русинôвъ нема иншого выходу? Се була програма єдности съ Россією.

Обж. Площ. не дає на се отповѣди, але зновъ покликуєся, що на него нападавъ „Телеграфъ", „Одес. Вѣстникъ" и що онъ пôдозрѣвавъ, що се ктось отси писавъ противъ него въ „Телеграфѣ" и „Од. Вѣстнику", що „Слово" упадає на повазѣ и числѣ пренумерантôвъ.

Прок. Вы покликувались на полемику въ „Дѣломъ", але се не належитъ до рѣчи и се не могло бути причиною, для чого вы выставили таку панславистичну програму, скоро се мала бути лише полемика?

Обжал. Площ. Я се робивъ що року съ кôнцемъ року.

Прок. Але для чого вы захвалювали такѣ газеты „Русь", „М. Вѣдомости" и иншѣ писали, котрѣ суть просто вымѣренѣ противъ Австріи, якъ се мы знаємо зъ теперь тутъ отчитаныхъ чиселъ „Руси"?

Обжал. Я не читавъ „Руси", не пригадую собѣ. Предс. А якжежь вы могли покликувати на „Русь", скоро вы си не читали? Впрочѣмъ „Русь" вже и тамтого року выходила. Вы мусѣли знати, яка програма Аксакова, Каткова? Обж. Площ. Я не знавъ, я покликувався на нихъ для того, що они брали мене въ оборону. Обж. Марковъ хоче выручити Площаньского, щобы пояснити, що розумѣти треба пôдъ „единствомъ духовымъ съ всею Россією." Предсѣд. Кождый самъ найлучше знає, що думає, най кождый самъ себе боронитъ.

Обжал. Площ. предкладає брошуру проф. Макушева, где тойже выдає свôй судъ о „Словѣ", яко органѣ, не пригожôмъ для панроссійскои идеѣ и проситъ о отчитанье дотычащого уступу на доказъ, що „Слово" не мало панроссійскои тенденціи. Предс. заявляє, що се станеся пôзнѣйше.

Оттакъ отчитано ч. 145 „Слова", где подано зъ „Кіевлянина" судъ Иванова о „Словѣ", котрый представляє „Слово" яко органъ панроссійскои идеѣ и бере єго въ оборону противъ одной статіи „Кіевлянина", где було сказано, що „Слово" все таки еще пише „ломанымъ" языкомъ, кажучи, що „Слово" пише справдѣ россійскимъ языкомъ съ дуже малыми мѣсцевыми отмѣнами, и наконець взыває Россіянъ пôддержувати „Слово".

Прокур. отступаючи отъ читаня дальшихъ чч-елъ „Слова" — вноситъ тôлько на отчитанье ч. 138 и 139 зр. 1880 и чч. 1 и 15 зъ 1882 р. „Слова".

Дръ Луб. позôставляє оцѣненье трибуналови рѣшенье, що має, а що не має бути читанымъ.

Предс. заряджує отчитанье ч. 138, 139 и ч. 1 зъ р. 1882 „Слова", а ухиляє отчитанье ч. 15 „Слова" зъ р. 1882 (статіи обговорюючои звѣстну бесѣду Скобелева въ Парижи до сербскихъ студентôвъ) для того, що тогды вже Площаньскій сидѣвъ въ вязници, отже не може отповѣдати за сю статю.

По пôвгодиннôй перервѣ отчитавъ предсѣдатель уступы зъ брошуры проф. Макушева, относячѣся до „Слова", „Науки" и „Пролома". Оттакъ отчитано выказъ складокъ въ „Словѣ" зъ сѣчня м. р., зъ котрыхъ оказуєся, що сума 116 зр. 16 кр. прислана черезъ Площаньского Леонтіевою Левицкою (Рус. Салдаткою) була призначена на доброчиннѣ цѣли а не на пôдмогу для „Слова". Отчитано ч. 24 „Пролома", въ котрôмъ говорится, що Русины и Россіяне повиннѣ приняти одинъ спôльный языкъ литетатурный. Обж. Марковъ замѣчає, що тутъ бесѣда о культурнôй а не политичнôй звязи. Дальше отчитано слѣдчѣ акта Тернопôльского суду о непокоячихъ поголоскахъ межи селянами въ Лошневѣ, Сущинѣ о Москаляхъ, о вôйнѣ съ Россією, о забраню Галичины черезъ Россію, — однакожь всѣ тѣ вѣсти представляются лише яко поголоски нѣчимъ несправдженѣ и неунятнѣ. — На вôзванье предсѣдателя, щобы защитники освѣдчилися що до внесеня прокураторіи на отчитанье актôвъ въ справѣ увязненого Мазура и на переслуханье тогожь яко свѣдка, дальше на отчитанье листôвъ перейнятыхъ у Белѣ Грабаръ, дръ Лубиньскій и

реконаный, що то тôлько давновременнѣ погляды и другѣ обстоятельства були причиною єго проминувшого уживаня въ письмахъ, и тямивъ заразомъ добре, що якъ скоро съ духомъ новои епохи змѣнилися отношеня, то и сейчасъ появилися зъ середины народа новѣ, вѣщѣ люде, котрѣ въ одинъ духъ зъ мракъ гробовыхъ выдобули стару гуслю, Боянову красавицю, що минувшу нашу славу голосила, и новѣ навязавши струны, рôднымъ ладомъ пôдстроила, такъ що грôмкѣ єи шумы розôгнали хмаръ заслоны, що намъ ясне небо вкрыли; лѣта волѣ намъ приспѣли, Русь збудилась зъ задумы.

Алежь, чую зъ боку шевелячѣ пошепты и по сторонамъ грôмче озываючѣся голосы: тажь то тѣ творы вашѣ — се нѣчо, якъ самѣ тôлько переводы, переводы, переводы. Такъ єсть, переводы! Отжежь, єсли вôльно прирôвнати великимъ дѣламъ мале, и старославяньске святе письмо и творы св. отцѣвъ, то такожь переводы; а однакожь на сихъ переводахъ сіяє и спочиває Благодать Божа. — И еще разъ кажу: переводы, а то по головнôй причинѣ длятого, щобы шкôльне образованье нашихъ рускихъ ученикôвъ було однообразне съ тымъ, котре стоитъ примѣромъ и уважаєся яко найôтповѣднѣйше научнымъ требованямъ, и котре практикуєся въ школахъ середныхъ западныхъ краѣвъ великои австрійскои державы; переводы для того, щобы ученикъ рускои гимназіи на рôвнôй степени стоявъ съ своими спôвчасными соучениками-товаришами нѣмецкои, ческои, польскои, словеньскои и прочихъ народностей; щобы чувствувався рôвнодостойнымъ звеномъ сего великого духовного ланцуха, що має крѣпко опасувати собою всѣ краѣ нашои великои австрійско-угорскои монархіи; щобы обучаючися однаковымъ ладомъ и зъ учебникôвъ однакового содержаня удостоився бути рôвноважнымъ тономъ въ духовôй гармоніи всѣхъ до колишнёго дѣланя viribus unitis покликаныхъ уцивилизованыхъ членôвъ нашои многоязычнои, але одночувственнои, могучои державы.

И зновъ чую зъ далека шумячѣ галасованя, прозываня, проклинаня и поклепы: се языкъ простацкій, неогладженый, новаторствами искаженый, умышленно исковерканый, испорченый по указу, маємъ розумѣти, для вдоволеня якому-то незвѣстному правленю.

Простацкій языкъ? чи то має значити, що нимъ говоритъ простый народъ? И гдежь єсть языкъ, котрый неосновувався бы на простонародю? А прецѣнь корчемныхъ, мерзкихъ, паплюжихъ слôвъ та речень безвстыдныхъ въ учебникахъ тыхъ нема; тожь по якôй-бы то розумнôй причинѣ такъ безпощадно гидити, и на поруганье выставляти нашѣ шкôльнѣ читанки? Атжежь зъ сихъ книжокъ мали учитися такожь и нашѣ, рôднѣ дѣти, нашѣ братя, сестры и вся наша руска родина; то мы свою рôдну дитину хотѣли бъ були простачити и деморализувати?

Неогладженый языкъ? Маложь бы то значити, щобы всѣ слова и положеня выглядали якъ вымусканѣ ляльки и пахощами позливанѣ фанфароны, по примѣру говореня котрыхъ не вôльно було казати впростъ: Monti otruł Barbarę, але псевдоклясичнымъ способомъ: Monti przeniewierczy wlał w Barbarę jad morderczy; або мѣсто мовити по просту „горло" дозволялось бы тôлько казати: „пищеварительная труба".

Скажу выразнѣйше: мы незабували и знаємъ, що хотя и въ святôмъ письмѣ, въ творахъ св. Отцѣвъ, въ краснорѣчивыхъ поематахъ старого Гомера и Горапія, въ историчныхъ письмахъ Саллустія, въ новожитныхъ драматахъ Шекспира, Шиллера, Гетого и проч. находятся не рѣдко непристойнѣ слова, правда на своѣмъ мѣсци; мы зъ педагогичныхъ взглядôвъ не посмѣлибы подôбныхъ выписôвъ подавати въ читанкахъ, тямлячи крѣпко и вѣрно стару пословицю: maxima debetur puero reverentia.

Новаторами искаженый! Може бути; необладаємъ свойствомъ непогрѣшности. Тому, зъ новоутвореныхъ слôвъ и выраженій усунутся, якъ се на цѣлôмъ свѣтѣ буває, тѣ, що окажутся менше удачными або неотвѣтными, и будутъ заступленѣ другими, дасть Богъ, лучшими, но все таки на свойскій ладъ зложеными и къ потребамъ нашихъ шкôлъ приспособлеными. А що до того, що намъ вôльно, що маємъ право творити, єсли потреба, новѣ слова и назвы а стариннымъ привертати назадъ ихъ давне обывательство, покликуюся на загально приняте выреченье старого Горація: Licuit semperque licebit
Signatum praesente nota producere nomen.
Ut silvae foliis pronos mutantur in annos
Prima cadunt: ita verborum vetus interit aetas,
Et juvenum ritu florent modo nata virentque.

И дальше:
Multa renascentur, quae jam cecidere, cadentque,
Quae nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi.

Исковерканый языкъ умышленно? Выбачайте, що отвѣчу знаною приповѣдкою: погана та птиця, що власне гнѣздо каляє. Учебники нашѣ писалися не по замышленю великого критика въ выгôднôмъ фотелю, але выйшли зъ посередъ живого розговору и взаимного отдѣливаня окружаючихъ насъ щоденно школярѣвъ розличного домового приготовленя и душевного дарованя, для ихъ потребы и духового пожитку а не для догодженя якимъ-тамъ, хотяйбы и своимъ личнымъ высокопарнымъ мечтанямъ о чистотѣ, блеску и лѣпотѣ языка. Въ тôмъ отношеню слѣдували мы по словамъ опытного учителя народôвъ: „melius est, reprehendant nos critici, quam non intelligant populi."

Испорченый языкъ; либонь для того, щобы заслужити собѣ увзглядненя при надаваню лучшои, або высшои посады! Правда, то на насъ видно дуже добре. Шкода наводити знанѣ стишки:

Sic vos non vobis: vellera fertis oves,
Sic vos non vobis: fertis aratra boves,
Sic vos non vobis: nidificatis aves,
Sic vos non vobis: mellificatis apes.

И еще разъ кличутъ: испорченый языкъ, а то съ намѣреньемъ зближити єго до языка польского а отшибнути отъ питомо-руского. Крайна клевета и злоба! и — неправда! Мы не автоматы, мы не наємники и нѣчіи служальцѣ; мы руска кровь зъ рускои крови!

Руска мати насъ родила, руска мати насъ кормила, мы ся єи не цураємъ, а чужои не бажаємъ!

Дѣти мои дорогѣ, моя руска родино! Тую то бѣдну, поругану, руску матѣрь полюбивъ нашъ высокодостойный юбилятъ такъ щиро-сердечно, що для прославленя єи, окрашеня и увеличеня жертвувавъ весь вѣкъ свôй и весь часъ свобôдный отъ урядовыхъ занятій. А яко такъ знане бѣле свѣтло сонѣчне, перепущене черезъ оптичну призму роздѣляєся на сѣмь прекрасныхъ барвъ радужныхъ, такъ свѣтло своєи народолюбнои душѣ розсѣявъ нашъ Отець-Настоятель семи радужными барвами своихъ многорозличныхъ, власныхъ творовъ. Естетично-критичными статями розбуджавъ въ душѣ рускои молодежи чувство красоты и учивъ отчувствувати и розумѣти творы безсмертныхъ геніѣвъ искуствъ надобныхъ. Въ драматѣ историчнôмъ начертавъ наглядну картину бурливого публичного житя, яке кипѣло на великôмъ форумъ нашого старинного, княжого Галича. Въ белетристичныхъ творахъ, именно въ плавно роз-

жавъ наказала строго всякй неспокоѣ придавити въ самôмъ зародѣ. И дѣйстно выслала порта такй инструкціи до гувернерôвъ турецкихъ провинцій. Имовѣрно находятся въ Сиріи, якъ и всюды, люде, котрй выкликуютъ на те неспокоѣ, щобы въ каламутнôй водѣ ловити рыбы. Въ дѣйстности однакъ переважна часть тамошныхъ Магомеданъ бажае жити съ христіяньскимъ населеньемъ въ згодѣ и супокою и есть противна всякимъ неспокоямъ, котрй лишь можутъ причинитись до добра маючои клясы. Въ Царгородѣ панує така думка, що присутнôсть посторонныхъ кораблѣвъ въ рôжныхъ заливахъ, якъ пр. въ Смирнѣ, причиняесь радше до знеспокоеня, якъ до утихомиреня умыслôвъ. Бажати лишь треба, щобы тая оптимистична думка порты що до ôтношень въ Сиріи була правдивою, хоть на всякій случай алярмуючй вѣсти зъ Атенъ суть надто пересадженй.

Италія. Въ Венеціи, якъ доносятъ телеграмы, арештовано Тріестенцѣвъ, пôдозрѣлыхъ о высылку переловленого куфра бомбъ до Тріесту. Арештованй маютъ бути выданй полиціи австрійскôй въ Тріестѣ.

Египтъ. Кедивъ выдавъ декретъ, котрымъ наказує властямъ египскимъ повинуватись во всѣмъ англ. розказамъ головнокомандуючого генер. Вольселея, котрый прибувъ до Египту, щобы привернути ладъ и порядокъ въ краю.

(*Вôйна въ Египтѣ.*) Пôдчасъ коли Араби-паша сидѣвъ ошанцованый въ Кафръ-ель-Деваръ, въ тôй „египскôй Плевнѣ“, Англійцѣ тымчасомъ ôтъ початку сего тыждня транспортували и все транспортуютъ черезъ каналъ Суецъ велику силу войска и военного матеріялу. Ажь позавчора (25 с. м.) полапався Араби-паша, що въ той спосôбъ Англійцѣ зайдутъ его зъ правого крыла и ôтотнутъ поворотъ до Каира. Отже дня 25-го с. м. розпочавъ похôдъ въ задъ, опустивши становиско въ Кафръ-ель-Деваръ, где лишивъ лише кôлька регментôвъ для охороны походу. Дорогою палитъ все за собою, щобы утруднити похôдъ непріятелеви. Цѣлею походу Араби-пашѣ есть Загазигъ, щобы тамъ стати противъ арміи англійскои, котра зъ Суецу ôтъ Измаліи надходитъ. Дорога Араби-паши опріяе, бо мае передъ собою три галузи желѣзнои дороги, котрй провадятъ зъ Дамагугуръ до Загазигъ, такъ що тыми трема линіями мôгбы въ 24 годинахъ свою армію згромадити въ Загазигъ; однакожь не знати, чи мае Араби-паша на тихъ линіяхъ потрѣбне число машинъ и вагонôвъ и здаеся, угля ему не стане. Отже тяжко, щобы ôнъ мôгъ въ часъ выступити противъ англійскому генералови Вольселееви, котрый маючи въ Измаліи все приготоване, въ сихъ дняхъ рушае въ похôдъ. Цѣлею англійского верховного генерала есть выпередити прихôдъ Араби-паши до Загазигъ и тымъ способôмъ не дати его войскамъ сконцентруватися. Вольселей розпоряджує силою 10 до 12 тисячей, а сила Араби-пашѣ на всякій спосôбъ есть о много бôльша. Першою отже задачею Вольселея есть — ôтперти передовй постерунки Араби-пашѣ, — котрй въ силѣ около 3000 людей стоятъ вже 15 кильом. ôтъ Измаліи, — до чого потребує одинъ день; потôмъ въ протягу другихъ двохъ днѣвъ станути въ Тель-ель-Кебирѣ, где стоятъ еще сильнѣйшй переднй сторожѣ Араби-паши, побити ихъ, — и потôмъ перешкодити концентраціи головнои сили Араби-пашѣ. Задля згаданыхъ высше недостаткôвъ на желѣзницяхъ зъ Дамангура до Загазизъ може дуже легко Араби-паша спôзнитися, и Вольселееви удасться хочь съ меншими силами змусити Араби-пашу, опустити правый берегъ рамени Нилю „Даміетта“ и вернутися ажь до Бенги. Одна часть войска англійского зъ Индій поступае черезъ край Абадегъ-Бедуинôвъ до Кенегъ, щобы перешкодити Араби-паши перебутися до высшого Египту и до Судану, гдебы ôнъ мôгъ дуже довго опиратися. Тая часть англійского войска слаба (около 2000) людей и не знати, якъ ѣй той похôдъ удасться, бо то край гористый, а не знати, чи мешканцѣ Бедуины прихильнй Англійцямъ.

НОВИНКИ.

— **Сумнй до ôтчаяня вѣсти** доходятъ насъ зъ всхôдной Галичины про величезнй елементарнй нещастя, упавшй сего лѣта на нашихъ хлѣборобôвъ. Не досыть, що грады и зливы пôдчасъ жнивъ починили всюда великй шкоды, на додатокъ еще и выливы рѣкъ въ многихъ сторонахъ покарали нашъ убогій нарôдъ. Драстичнй образы послѣдныхъ выливôвъ въ всхôднôй Галичинѣ повиннй пригадати нашимъ дотычнымъ властямъ необходиму потребу регуляціи рѣкъ краевыхъ.

— **Выбôръ посла до рады державнои** зъ сельскихъ громадъ округа выборчого Бережаны-Пôдгайцѣ-Рогатынъ ôтбудеся дня 19 (31) сего мѣсяця. Выдѣлъ „Рускои Рады“ во Львовѣ поставивъ вже передъ кôлькома днями свого кандидата, п. Алексея Фіялковского, господаря зъ Телячого, начальника громадского и члена рады повѣтовои.

— **Намѣстникъ гр. Потоцкій** выѣхавъ вô второкъ до Вѣдня. Намѣстникъ мае тамъ порозумѣтись съ министерствомъ въ справѣ правительственныхъ предложень а передовсѣмъ предложень о галицкôмъ фондѣ индемнизаційнôмъ. Зъ Вѣдня прибуде намѣстникъ до Перемышля въ день ôткрытя выставы и забавитъ тамъ кôлька днѣвъ; потôмъ верне до Львова на ôткрытье сесіи соймовои.

— **Въ гимназіи академ. (рускôй)** записы розпôчнутся дня 28 н. ст. серпня и ôтбуватися будутъ щоденно ôтъ 8-ои до 12-ои годины рано и ôтъ 2-ои до 5-ои годины пополудни. Въ тôмже часѣ будутъ ôтбуватися вступнй, приватнй и поправнй испыты. Звертаеся при тôмъ увагу на тое, що до рускои гимназіи прилучена есть кляса приготовляюча, до котрои могутъ бути принятй ученики за вступнымъ испытомъ, такй, котрй еще не суть належито приготовленй до першои клясы гимназіяльнои, або не маютъ досыть вправности въ рускôмъ языцѣ, котрый есть въ цѣлôй гимназіи выключно выкладовымъ. На выученье отже руского языка, приготовленье въ языцѣ нѣмецкôмъ и въ рахункахъ кладеся въ тôй клясѣ головну вагу. Шкôльна оплата за науку въ клясѣ приготовляючôй выноситъ 5 зр. пôврôчно, а въ другôмъ курсѣ може бути ученикъ при добрôмъ поступѣ, обычаяхъ и пильности ôтъ неи увôльненый, а тое увôльненье задержує вже и дальше, переходячи безъ испыту вступного до першои клясы гимназіи. — Надѣемось, що рускй родичѣ и опѣкуны будутъ записувати ученикôвъ лишь до рускои гимназіи, не тôлько веденй своимъ патріотизмомъ, але и користею, позаякъ звѣстно, що руска гимназія тѣшится тою загальною признательностею, що учащася въ нѣй молодѣжь пôдъ взглядомъ морального и наукового веденя може служити яко примѣръ.

— **Новй читальнѣ** завязались въ Кійдановѣ коло Оссовець за стараньемъ о. К. Перепелиньского и учителя п. А. Городиского, въ Залôзцяхъ новыхъ за стараньемъ о. Садовского и въ Колоденци въ пов. жовкôвскôмъ за стараньемъ о. Кашубиньского. Щасть Боже!

— **Россійскй жиды-емигранты** блудятъ теперь мовь давнй „сынове пустынѣ“ по широкôмъ свѣтѣ. Однй пôйшли до Америки глядати долѣ, але, видно, не сподобалась потомкамъ Израиля наступчивôсть Американцѣвъ, котрй не тôлько, що самй мовь муравлѣ працюютъ, але й не позволяютъ другимъ сидѣти съ заложеными руками. Тожь невзвычаенй до працѣ жиды вертаютъ назадъ въ блаженну Европу и ось въ самôмъ Вроцлавѣ чекае ихъ около 1000, щобъ надôйшли грошѣ на подорожь до Россіи або й до нашои смиреннои Галичины. Бродскій комитетъ емиграційный увѣдомивъ зарядъ россійскихъ полуднево-захôдныхъ желѣзниць, що небавомъ выправитъ до Россіи 5.000 жидôвъ въ партіяхъ по 400 осôбъ денно. Щаслива дорога — до непобаченя!

— **Процесы о соціялизмъ** ôтбудутся въ Краковѣ, именно дня 1 л. вересня с. р. противъ Янови Шмидгавзенови и Адамови Маркевичови о провину зъ §. 24 зак. друк. (розповсюднюванье забороненыхъ письмъ), а дня 14 л. вересня с. р. противъ Евстах. Галацѣньскому о провину зъ §. 285 зак. кар. (завязуванье и належанье до тайныхъ товариствъ).

— **Увязненыхъ соціялистôвъ въ Празѣ** есть теперь около 60 осôбъ. Небавомъ розпôчнеся цѣла серія процесôвъ пôсля групъ.

— **Новй тысячки въ банкнотахъ** появлятся въ обѣгу съ днемъ 1 л. вересня с. р. съ датою 1-го марта 1880 року. Старй тысячки съ датою 1-го марта 1858 року будутъ стягненй.

— **Выборы послôвъ до сойму.** Оттонъ Гавзнеръ выбраный посломъ дня 34 л. с. м. бродскою палатою торговельною, а Янъ Попель зъ бôльшихъ посѣлостей кракôвского округа выборчого. — Якъ звѣстно, пос. Гавзнеръ пôдчасъ тогорôчнои сесіи соймовои зложивъ свôй мандатъ, для того що переважна бôльшôсть сойму освѣдчилася за перенесеньемъ палаты торговельнои зъ Бродôвъ до Тернополя. Пос. Янъ Попель выбраный на мѣсце зложившого мандатъ пос. Павла Попеля, свого отця, провôдника партіи станчикôвскои.

— **Зъ Бережанщины** пишутъ намъ: Въ селѣ Будиловѣ ôтбулися дня 30 р. липня с. р. выборы на выборцѣвъ. Еще на два тыжднѣ передъ выборами розпочавъ агитацію тутешный арендарь съ своими вѣрниками, котрй ходили мѣжь народомъ съ пôвкватиркою въ рукахъ. Выборы выпали такъ: выбрано арендаря, одного его вѣрника, лат. ксёндза и одного селянина-Русина. Кромѣ жидôвъ агитували еще другй люде. Зъ третого села пріѣхавъ одинъ посесоръ, котрый заплативъ людямъ дванайцять горцѣвъ горѣвки. Мусимо съ жалемъ заявити, що навѣть самъ присяжный на пытанье того посесора, кôлько буде треба горѣвки? — ôтповѣвъ: пятьнайцять горцѣвъ! Арендарь мавъ дати людямъ десять горцѣвъ горѣвки. И такъ ôтбуваесь дальше по нашихъ селахъ деморализуюча агитація горѣвкою и другими подôбными средствами.

— **Въ Кальниковѣ** коло Мостискъ допустився селянинъ Федь Гнатôвъ страшного чину. Довѣдавшись, що его сынъ неразъ вже бивъ свою мачуху (другу жѣнку Гнатова), вôйшовъ съ набитою подвôйкою до хаты и стрѣливъ до сына, такъ що той на мѣсци упавъ неживый. Розлюченый Федь ставъ теперь ôтгрожуватись, що убье и другого молодшого сына, и дѣйстно пôйшовъ съ стрѣльбою въ поле за сыномъ. Доперва на другій день придержали его жандармы на поли и ôтставили до суду.

— **Въ Конопкôвцѣ** коло Микулинець ôтбудеся въ дняхъ ôтъ 29 л. вересня до 1 л. жовтня пчôльничо-огороднича выстава ôтдѣлу струсôвского. Выстава тая буде обôймати шѣсть дѣлôвъ: пчôльничій, садôвничій, огородовый, ужиточныхъ цвѣтôвъ и т. и.

— **До гр. кат. уряду парохіяльного въ Ясенôвцяхъ** надôславъ магистратъ мѣста Львова дня 29 липця с. р. посредствомъ ц. к. староства въ Золочевѣ слѣдуючу ôтозву: „Титъ Корчиньскій, сынъ Александра Корчиньского и Серафины зъ дому Дорожиньскои, заявивъ протоколярно на дню 28 липця, що переходитъ зъ гр. кат. обряду на bezwyznaniowość, що магистратъ и принявъ до вѣдомости.“ П. Титъ Корчиньскій есть сыномъ гр. кат. пароха въ Сасовѣ.

— **Вписы до львôвскои семинаріи учительскои** и до полученыхъ съ нею шкôлъ взôрцевыхъ на сей рôкъ шкôльный ôтбудутся въ дняхъ 29, 30 и 31 л. серпня с. р. Вступаючій до клясы приготовляючои мусить мати 14 лѣтъ, а до 1-ои клясы школы взôрцевои 6 лѣтъ. Испыты вступнй ôтбудутся заразъ по вписахъ.

— **Испыты учительскй для шкôлъ людовыхъ и выдѣловыхъ** розпôчнутся дня 28 л. вересня с. р. и ôтбуватися будутъ въ львôвскôй семинаріи учительскôй. Поданя пріймае комисія екзаминаційна до 12 л. вересня включно. Дня 24 л. вересня треба выказатись позволеньемъ до приступленя до испыту.

— **Три новй полки войска** будутъ устроенй въ Галичинѣ, именно 89-ый полкъ въ Городку, 90-ый въ Ланцутѣ и 95-ый въ Чортковѣ. Полкъ городецкій буде утвореный зъ пятыхъ баталіонôвъ полкôвъ львôвского, стрыйского, бережаньского и золочѣвского; полкъ ланцутскій зъ пятыхъ баталіонôвъ полкôвъ перемыского, сянôцкого, решôвского и самбôрского; полкъ чорткôвскій зъ пятыхъ баталіонôвъ полкôвъ тернопôльского, коломыйского, станиславôвского и буковиньского.

— **Сталый гарнизонъ Босніи, Герцеговины и Дальмаціи** будутъ становити ôтъ нового року слѣдуючй баталіоны рухомй галицкихъ полкôвъ: стрыйскій, самбôрскій, золочѣвскій, бережаньскій и чорткôвскій.

— **За ужитье священичого обойчика на сценѣ** засудила полиція вѣденьска п. Зоненталя режисера театру Грея на 5 зр. кары. П. Зоненталь уживъ такого обойчика, яко кандидатъ теольогіи въ „Донцѣ Беліяля“. Противъ такого засуду внѣсъ п. Зоненталь рекурсъ.

— **До нового кодексу карного**, надъ котрого уложеньемъ трудится окрема комисія при думѣ державнôй, вôйдутъ еще такй провины, пôдпадаючй криминальнôй карѣ: 1) недбале будованье желѣзниць и 2) неретельнôсть въ выконуваню контрактôвъ, завязуваныхъ съ правительствомъ въ часѣ военнôмъ на доставу живности, фуражу и другихъ предметôвъ для войска.

— **Старинный скарбъ** найшовъ одинъ селянинъ въ Пикуловичахъ коло Львова, коли косивъ сѣно на луцѣ. Коса зачѣпила о кретовину, где показалось кôлька срѣбныхъ монетъ. Селянинъ почавъ дальше глядати и найшовъ въ земли заржавѣлу и дѣраву вже скриночку желѣзну, а въ нѣй 150 штукъ такихъ монетъ. Суть то всѣ монеты срѣбнй и маютъ зъ однои стороны напись „*Ioannes primus*“, а зъ другои стороны есть зъображеный левъ, здвигаючійся на задныхъ ногахъ, съ пôднесенымъ въ гору подвôйнытъ хвостомъ. Суть то монеты ческй зъ часôвъ короля Яна I. Весь той скарбъ продавъ селянинъ жидови за сорокъ крейцарôвъ!

— **Гончарска школа** мае бути основана въ Старôйсоли, если лишь громада причинится до еи урядженя. До тои школы маютъ бути покликанй спосôбнй пôдмайстры заграничнй, котрйбъ могли подавати взôрцѣ своихъ выробôвъ. Въ подôбный спосôбъ мае основатися школа поворозництва въ Радимнѣ.

— **Львôвскй „ганделесы“**, котрыхъ снуесь по мѣстѣ велика тьма, будуть мусѣли теперь старатися въ магистратѣ о карты промысловй або о концессію. Розумѣесь, що число ганделесôвъ уменшится, бо не кождый одержитъ таку концесію.

— **Аціенда**, австро-француске товариство забезпечень на житье и ренты, выготовила, якъ довѣдуемось, для рускихъ контрагентôвъ полицы въ рускôмъ языцѣ. Кождый отже, кто желае собѣ стару полицу на нову промѣняти, може дôстати еи въ рускôмъ языцѣ.

— (**Дрôбнй вѣсти.**) Цѣсарь удѣливъ **5.000 зр.** яко запомогу для населеня Галичины, пораженого послѣдными часами елементарными шкодами. — До Варшавы повернувъ сими днями зъ Олика зъ ссылки 102-лѣтный старець Янъ Мальчевскій, зовсѣмъ здоровъ и добре настроеный. — Нову планету ôткрывъ парискій астрономъ Генри. Есть то вже 227-ый зъ ряду астероидъ межи Марсомъ а Юпитеромъ. — Число украленыхъ гр. Андрашому ордерôвъ выноситъ 32. — Дръ Тайхманъ, професоръ университету кракôвского, именованый заступникомъ презеса академіи штукъ въ Краковѣ. — Въ поѣздѣ желѣзнôмъ передъ Тарновомъ умеръ нагло россійскій совѣтникъ Иванъ Сускій зъ Одессы. — Въ Лондонѣ буде ôткрыта дня 1 жовтня выстава електрична и потревае до 1 марта 1883 р. — Театръ въ Константинополи завалився пôдчасъ представленя; 150 осôбъ дôзнало ушкодженя, а нѣкто не погибъ. — Народный ческій театръ буде еще въ сѣмъ роцѣ ôтбудованый. На ту цѣль зôбрано 1,114,360 зр. — Въ Берлинѣ увязнено одно супружество за тайну звязь съ соціялистами. — Кринолина зкрадаесь зновъ въ моды женщинъ и ось за выставами парискими можна бачити се дивоглядне украшенье.

— **Военнй страты майна и крови.** Англія вела въ протягу одного столѣтя 6 военъ и такъ: перша вôйна скôнчилася р. 1697 и стояла 21,500.000 фунтôвъ штерл., забитыхъ було 100.000 людей, а 80.000 вымерло зъ голоду; друга вôйна розпочалася р. 1702 и стояла 43,000.000 ф. шт., число погибшихъ незвѣстне; трета вôйна розпочалася р. 1739 и стояла 48,000.000 ф. шт., число погибшихъ незвѣстне; четверта вôйна розпочалася р. 1756 и стояла 111,000.000 ф. шт., забитыхъ було 250.000 людей; пята вôйна розпочалася р. 1775 и стояла 139,000.000 ф. шт., забитыхъ було 200.000; шеста вôйна розпочалася р. 1793 и стояла 750,000.000 ф. шт., забитыхъ було въ всѣхъ арміяхъ тогды дѣйствуючихъ 2,000.000 людей.

Вѣсти епархіяльнй.

Зъ Епархіи Перемыскои.

Презенту получили: 1) на капелянію въ Полянахъ-суровичныхъ, дек. яслиского о. Андрей Дроздовскій, самостôйный сотрудникъ въ Выслоку-выжнôмъ; 2) на парохію въ Лучицяхъ, дек. сокальского о. Александеръ Филевичь, парохъ зъ Залѣскои-волѣ, дек. ярославского.

Каноничну институцію получили: 1) на капелянію въ Баличахъ, дек. мостиского о. Василій Цюкъ тамошный завѣдатель; 2) на парохію Райске, дек. затварницкого о. Николай Котысъ, завѣдатель тожь парохіи.

Личный додатокъ въ квотѣ 100 зр. на дальшй три лѣта зъ фонду религійного получили: 1) о. Левъ Кмѣцикевичь парохъ въ Малнôвскôй-воли; 2) о. Петръ Ильницкій парохъ въ Шандрôвцѣ, дек. затварницкого; 3) о. Левъ Ясеницкій, парохъ въ Старôй-соли дек. старосôльского; 4) о. Іосифъ Крушиньскій, парохъ въ Добрусинѣ, дек. жовкôвского.

Ôтпоручникомъ ординаріятскимъ до рады шкôльнои мѣсцевои въ Деревни, до котрои належатъ народнй школы въ Боянцю, Туринцѣ, Кулявѣ и Деревни, именованый о. Никита Іосифовичь, завѣдатель въ Деревни, дек. жовкôвского.

— **На „Руску Бурсу“ въ Бережанахъ** зложили въ мѣсяцяхъ цвѣтню и маю сего року слѣдуючй Впов. отцѣ и панове: **По 50 кр.** ВПов. М. Дудровичева, М. Зарицка, Ел. Насальска, Ем. Глебовицка, С. Брыковичь, Т. Процюкъ и Т. Турула зъ Бережанъ, Ю. Лукасевичева зъ Розгадова, С. Стефановичева и Павлина Хоминъ зъ Дунаева, Єр. Перфецкій зъ Чемеринець, Сав. Онышкевичева и Ю. Дуткевичь зъ Конюхъ, Т. Билиньскій зъ Таврова, Ю. Макогоньскій зъ Кривого, Іоанъ Питулей, Кондукторъ, Н. Н., Славянинъ и Гайманъ зъ Поморянъ, П. Зарицкій зъ Коропця. — **По 30 кр.** ВП. І. Шашкевичева зъ Чемеринець, Т. Макухъ зъ Поморянъ и К. Навроцкій зъ Голгочь. — **По 25 кр.** ВП. П. Левицкій и Исид. Тр. зъ Бережанъ, Стеф. Стасюкъ и Іо. Янчиньскій зъ Поморянъ. — **По 20 кр.** ВП. Марія Дякôвъ зъ Заставець, Як. Гупало и Андр. Макухъ зъ Поморянъ, Н. Н. и Дудр. зъ Бережанъ, М. Лонкевичь зъ Краснопущѣ. — Кромѣ повысшихъ даткôвъ зложили: Ч. гостѣ въ Слободѣ 1 зр. 60 кр., Марія Зарицка зъ Бережанъ 2 зр. 50 кр., Он. Ляховичь зъ Бережанъ 2 зр. 7 кр., Теод. Гр. Макухъ зъ Поморянъ 1 сорокôвця, зъ дрôбныхъ складокъ въ Потуторахъ 2 зр. 33 кр., Вас. Квѣтъ и Теод. Павлюкъ зъ Поморянъ и зъ пушки у п. Д. С. по 40 кр., Вас. Нижникъ зъ Поморянъ 60 кр., складка въ Потуторахъ 3 зр., о. Д. Гузаръ зъ Завалова 10 зр., о. Ю. Сероичковскій зъ Бышокъ 6 зр., черезъ редакцію „Слова“ 6 зр. 8½ кр.; зôбранй на пращ. вечерѣ въ честь п. М. въ Станиславовѣ 10 зр. 75 кр., хв. громада Жукôвъ 6 зр., достохв. Обще рôльничо-кредитове Заведенье во Львовѣ 25 зр. а. в.

За тіи жертвы складае прилюдну подяку ВП. Дателямъ

Выдѣлъ „Рускои Бурсы“ въ Бережанахъ.

І. Волчукъ, секретарь.

— **Выказъ жертвъ и членьскихъ вкладокъ на Бурсу для дѣвчатъ въ Перемышли**, за котрй П. Т. Дателямъ сердечну подяку складаеся. (Дальше за часъ ôтъ 19 (31) мая до 18 (30) юлія 1882):

А) Жертвы: Всч. оо. дек. потелицкого 127 зр. 50 кр., именно по 5 зр.: В. Демчукъ., В. Плешкевичь, К. Саикъ, П. Куровецкій., Решетыловичь П., Косоноцкій П., Чеховичь К., Гисовскій И., Лысякъ Л., Гаврышкевичь И., Стецякъ С., Дуткевичь С., Федоновичь І., Лазоръ И., Козакевичь И., Боровець П., Гриневецкій Е., Паславскій Г., Манастырскій В., Минчакевичь Т., Леонтовичь П., Бачиньскій Н., Тымкевичь А., Кунцевъ А.; — Чарнецкій А. 3 зр., — Мокрицкій Л. 2 зр. 50 кр. — Всч. оо. дек. Любачѣвского 70 зр. именно: Сембратовичь М. и А., Пирожиньскій Г., Гладиловичь Ю., Гижовскій П., Кокуревичь М., Отто И., Козакъ И., Гриневецкій И., Гарасовскій Т., Данилôвъ И., Левицкій В., Сиротиньскій И. всѣ по 5 зр.; — Всч. оо. дек. Угнôвского: 85 зр. (въ складцѣ участь брали: Бѣрецкій И., Дѣдицкій Е., Несторовичь Е., Омеляньскій Е., Козловскій І., Будзыновскій, Журавецкій Г., Мелехъ М., Гащицъ І., Лысякъ Т., Несторовичь М., Гумецкій І., Мазикевичь В. и И., Яремковичь П.; — Вп. оо. при испытѣ конкурсовôмъ дня 27 червня въ Перемышли 7 зр. 10 кр., именно: Долошицкій І., Сухій И., Матковскій М. по 1 зр., Гриневецкій Е. 1 зр. 10 кр., Кмѣтъ Н. 60 кр., Кмицикевичь А., Сиротиньскій В., Мосевичь И., Колпачкевичь М. по 50 кр., Мосевичь В. 40 кр.; — Вп. о. Литыньскій Кл. зô Львова 5 зр., п. Миньковичь В. зъ Мостискъ 2 зр. — Проценты ôтъ обл. ст. дол. ч. 112947 6 зр. 30 кр., за три прим. проповѣдей о. І. Лозиньского 1 зр. 50 кр., — **разомъ 204 зр. 40 кр. а. в.**

Б). На рахунокъ членьскои вкладки: Вп. о. Колпачкевичь Антоній залеглôсть за рôкъ 1881 1 зр. и на рôкъ 1882 1 зр., — разомъ 2 зр.

Пригадуемося такожь памяти прочихъ П. Т. Членôвъ о вкладки на сей рôкъ. Зъ 56 членôвъ минувшого року зложило свои членьскй вкладки цѣлковито (3 зр.) 9; въ части же 8, разомъ лишь 17, ново приступившихъ съ вкладкою 3 зр. — 12; съ вкладкою 50 зр. — 3, разомъ 15. Посредствомъ Впр. митр. Консисторіи зъ всеи архіепархіи львôвскои получили мы съ теперь три зр. 45 кр. а. в.

Отъ Выдѣлу Бурсы для дѣвчатъ. — Перемышль дня 18 (30) червня 1882.

Зах. Подляшецкій, секретарь. *Дим. Куцерыбъ*, касіеръ.

комъ. Такихъ рускихъ руководѣльниковъ, якъ п. Щерба, мы повинни поднирати.

— **Зъ Теребовельского.** (*О мисіи духовной въ Теребовли.*) Торжественна мисія духовна въ церквѣ теребовельской отправилась, якъ було заповѣджено, отъ 27 мая до 5 червня, въ протягу того самого часу, коли пп. езуиты мисіонували въ костелѣ теребовельскомъ. Руска мисія заслугуе для того на увагу ширшои публики рускои. Она выпала справдѣ величаво, въ чімъ головно заслуга Всч. о. декана Залуцкого, мѣсцевого пароха и розпорядника мисійного торжества, а дальше деканального рускаго духовенъства, котре о. Залуцкій завізвавъ до участи. Въ мысль отозвы явилось духовенъство точно, навѣть священики зъ сусѣдныхъ деканатовъ; зъ тыхъ послѣдныхъ були съ словомъ божимъ: Всч. оо. Богоносъ зъ Хоростkова, Мих. Ганкевичъ зъ Гѣбова, Ник. Сѣчиньскій зъ Конычинець, Ганкевичъ зъ Красного; кромѣ тыхъ були Всч. оо.: дек. Олесницкій зъ Говилова, Бѣлиньскій зъ Илавча, Алекс. Ганкевичъ зъ Грималова, Бѣлиньскій зъ Ласковець и др. Проповѣдей було що день по чотыри або по пять, якъ у пп. езунтовъ, а кромъ того катихизація молодежи. О. Залуцкій, звѣстный отличный проповѣдникъ народный, самъ проповѣдувавъ по два, часомъ и три разовъ денно. Богомольцевъ зо всѣхъ сторонъ прибуло велике множество; особеннож въ послѣдній днѣ мисіи, 3 и 4 червня, коли Преосв. еп. Сильвестеръ вертаючи зъ посвященя церкви въ Гайворонцѣ вступивъ до Теребовлѣ; великій здвигъ народу и духовенъства впровадивъ епископа до мѣста; о. Ганкевичъ съ походомъ процесійнымъ прибувъ аже зъ Грималова, дек. скалатского. Величавый видъ паломництва представивъ походъ процесійный въ недѣлю 4 червня: гостинцемъ отъ Тернополя входивъ одинъ походъ зъ трехъ процесій (зъ Настасова, Микулинець и Ладычина) а зъ другого боку гостинцемъ отъ Конычинець походъ съ процесіями (зъ Кобыловолокъ и Мшанця) съ громкимъ спѣвомъ церковныхъ пѣсень. Того дня Впр. епископъ правивъ на дворѣ службу б. въ соборѣ крыл. Величка, дек. Олесницкого и о. Балтаровича въ повнои асистѣ; священиковъ було до трійцять. Хоръ творили спѣваки-селяне зъ Илавча подъ проводомъ богослова п. Горецкого. Еп. Сильвестеръ, одушевленый, высказавъ свое признанье о. Залуцкому, духовенъству и побожному народови. Подънести належитъ, що въ часѣ мисіи послюбувало кольксотъ душъ на встремезливость, а о. Залуцкій зобравъ зъ крейцаровыхъ датковъ 80 зр. на будову церкви, предприняту на великій розмѣры. Мисія була наражена и на гдеякій трудности. Передовсѣмъ отправлялась рѣвночасно мисія пп. езуитовъ. — се вже само за себе богато говоритъ... Дальше замѣтимъ, отъ що: Дня 18 мая урядъ парохіяльный донесъ ц. к. староству о мисіи; таке донесенье есть правно зовемъ достаточне. Тымчасомъ до о. Залуцкого старосства п. Розвадовскій и заявивъ, що о. Зал. не може отправляти у себе мисіи, бо не маѣ позволеня зъ ц. к. намѣстництва, якъ се маютъ пп. езуиты. О. Зал. отперъ сей закидъ, выказавши рѣжницю мѣжь мисіею рускою а мисіею кружачихъ езуитовъ. Замѣчу, що анѣ лат. парохъ анѣ езуиты не выйшли повитати нашого епископа, хочь конкордія се приказуе и хочь о. Зал. завѣдомлявъ ихъ о пріѣздѣ епископа. О. Залуцкій принявъ еп. Сильвестра достойно; черезъ тріюмфальну браму супроводила его бандерія козаковъ-парубковъ. Епископъ звидѣвъ въ Теребовли еще другу мѣску церковь при колишномъ монастыри оо. Василіянъ, котрый властителька Семенова кн. Флорентина Чарторыйска отступила до ужитку о. Залускому, а онъ его отреставруваѣ. Монастырь сей лежитъ въ дуже хорошомъ мѣсци на горѣ, зъ котрои видъ сягаѣ далеко межи лѣсами надъ рѣкою Серетомъ. Зъ причины, що приступъ отъ села до монастыря утрудненый и до окола камѣнь, то руины монастыря доконалась доси цѣло. Замешкувало тамъ 13 Василіянъ и мѣстилась тамъ высшій школы. Передъ отъѣздомъ епископъ зиздѣнъ реальность Василіянокъ зъ Словиты съ 43 моргами поля, леговану мѣщанкомъ теребовельскимъ Дамяномъ Василецкимъ; завѣдателемъ тои реальности есть о. Залуцкій. Наконецъ згадаемъ еще о одномъ фактѣ. На другій день Зеленыхъ Святъ о. Залуцкій удався бувъ съ процесією до згаданого выше монастыря; тамъ мавъ проповѣдь, въ котрій потрутивъ и о минувшость монастыря; его обжалювано до ц. к. староства, мовбы то онъ въ проповѣди выступавъ противъ Поляковъ. Не досыть того, ц. к. староста выславъ комисаря осудити шкоду, яку мали зробити люде йдучи до монастыря. П. комисарь осудивъ шкоду на 1 зр. 40 кр. а собѣ за комисію почисливъ 6 зр. 81 кр., — приказано отже о. Залуцкому заплатити 8 зр. 21 кр. О. Зал. вивъ рекурсъ до ц. к. намѣстництва съ представленьемъ, що справы полѣвій належатъ до уряду громадского.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

† **О. Іоанъ Бѣлиньскій**, приходникъ зъ Долинянъ, ходоровского деканату, упокоився въ понедѣлокъ сего тыждня въ 71 р. житя а 46 священьства. Вѣчна ему память!

† **О. Игнатій Войтовичъ**, парохъ Рокитна, дек. львовско-городского упокоився дня 28 червня с. р. Вѣчна ему память!

Переписка Редакціи и Администраціи.

Всч. о. К. въ Сушнѣ. Предплату на „Стеногр. записки“ мы доручили, куда слѣдуе, на що маемо поквитованье; не наша вина, що Вамъ не посылаютъ. Просимъ удатись до редакціи „Слова“.

(Надослане.)

(Статіи въ рубрицѣ „Надослане“ не походятъ отъ Редакціи.)

Понеже въ протоколѣ, отчитаномъ въ процесѣ Ольги Грабаръ и тов., п. В. Янкевичъ подавъ, будьтобы самъ по предпринятыхъ ревизіяхъ выступивъ зъ „Рус. Касина“, проте выдѣлъ сегожъ товариства заявляе въ интересѣ правды, що п. В. Янкевича выключено зъ членовъ „Рускаго Касина“ въ наслѣдство ухвалы выдѣлу на засѣданю зъ 1 (13) лютого с. р. одноголосно повзятои, а то зъ тои причины, що тойже за чинну зневагу ему нанесену нѣякои сатисфакціи отъ свого оскорбителя не жадавъ.

Отъ Выдѣлу тов. „Руске Касино“.

Ю. Геровскій мѣстопредсѣдатель.

И. Явдыкъ секретарь.

Чотырогласниковъ М. Вербицкого вже выйшовъ першій выпускъ и мѣститъ въ собѣ: 1) *Заспѣвъ*; 2) *Прощанье*; 3) *На погибель*; 4) *Думка*; 5) *Нынѣшна пѣсня* (зачата). Першій выпускъ можна получити за приславъемъ 52 кр. або за послѣпатою. Прочій чотыри выпуски выйдутъ якъ найскорше. При 5-томъ выпуску буде помѣщеный великій портретъ Вербицкого, яко премія. Пята часть чистого доходу зъ выдавництва призначена на дѣвочій бурсы. — Въ всѣхъ жаданяхъ прошу удаватись або до мене або до редакцій рускихъ часописей.

Лука Кошка,
при улици Францѣшканьскій, ч. 12.

Гульденовъ **213.550** Гульденовъ

выноситъ загальна вартость тысячъ официяльн. выграныхъ великои

ТРІЕСТЕНЬСКОИ ВЫСТАВОВОИ ЛЬОТЕРІИ

Перша голов. выгр. въ зол. або готовк. гульд. **50.000**
Друга выграна въ зол. або готовк. гульд. **20.000**
Трета выграна въ зол. або готовк. гульд. **10.000**

Дальше обнимае тая льотерія еще одну выграну въ вартости 10.000 зр., чотыри въ вартости по 5.000 зр., пять по 3.000 зр., пятнайцять по 1.000 зр., трицять по 500 зр., пятьдесять по 300 зр., пятьдесять по 200 зр., сто по 100 зр., двѣста по 50 зр., пятьсотъ сорокъ и двѣ по 25 зр. Кромѣ того всякій иншій побочній выграній въ предметахъ выставовыхъ, жертвованыхъ выставителями.

Одинъ льосъ **50** крейцарѣвъ.

О перенятье розпродажи льосовъ треба заразъ звернутися до

Отдѣлу льотерійного Трієстеньскои выставы

въ Трієстѣ — Triest, Piazza Grande 2.

При замовленю поодинокихъ льосовъ треба доплатити 15 кр. на оплату почтову.

Во Львовѣ можна набути тій льосы у хвального „Рустикально-Кредитового Банку“. (3—4)

Змѣна мешканя.

Нынѣшнымъ маю честь повѣдомити Вп. П. Т. Публику и Всч. Духовенъство руске, що я перенѣсъ свою

Роботню мужескои одежи

зъ дому ч. 10 до каменицѣ ч. 5 при улици Коперника (домъ п. Громана).

Яко Русинъ упрашаю о ласкавій взгляды ВП. Родимцевъ и заявляю, що всѣ ласкавій замовленя выконую пôсля найновѣйшои моды, зъ найлучшихъ матерій и по найумѣренійшой цѣнѣ.

Поручаючись ласкавымъ взглядамъ П. Т. рускои Публики и Всеч. Духовенъства, остаю съ глубокимъ поважаньемъ

Антонъ Щерба,
властитель роботнѣ мужескои одежѣ
во Львовѣ, ул. Коперника, ч. 5.

ЛИТУРГІЯ

(въ партитурѣ 15 листовъ) на 4 голосы мѣшаного хору укладовъ переважно Д. Бортнянъского, М. Вербицкого и А. Ганкого появилася автографована на спѣтъ и есть до набутя по цѣнѣ 2 зр. 50 кр. съ пересылкою. — Змістъ литургіи слѣдуючій: Антифоны и Ектенія, 8 Слава - Єдинородный, 7 Святый Боже, 2 Єлиця, 1 Кресту Твоему, 9 Иже Херувимы, 3 Отца и Сына, 2 Вѣрую, 5 Милость мира, 6 Свят, 7 Тебе поемъ, 5 Достойно есть, 1 О тебѣ радуется, 2 Ангелъ вопіяше, 4 Отче нашъ, 9 Причастенъ, 3 Да исполнится, 3 Христосъ воскресе, 1 Вознесися, 5 Буди имя Господне. — Кгобы хотѣвъ набути сю литургію по повышонѣй цѣнѣ, зволитъ зголоситися найдальше до 25 липня *до Ивана Кипріяна слуш. III. року св. Богословія, въ духов. гр. кат. семинаріи во Львовѣ.* (1—2)

ТОРГОВЛЯ
МИХ. ДЫМЕТА
во Львовѣ
поручае крестики нагрудній св. Тверезости по **50 кр.** за тузинъ. 2—3

Вувшій народный
испытованый Учитель
прійме — найраднѣйше въ горахъ — *мѣсце приватного учителя за низьке вынагородженье.* Удѣлятъ може науку въ зачерку народныхъ школъ и приготовлятъ до гимназіи. Ближша вѣдомость въ Редакціи „Дѣла“. (1—?)

Въ Кіевѣ вышла зъ печати и продаеся
„КАТЕРИНА“
звѣстна поема Т. Шевченка съ малёваною винѣткою на заголовномъ листѣ. Складъ выданя въ Кіевѣ, при конторѣ друкарнѣ и редакціи газеты „Трудъ“. Зъ складу тую книжку можна выписувати найменше въ 50 примѣрникахъ, по **5** копѣйокъ за примѣрникъ съ пересылкою. 3—?

Рѣзьбярь печатокъ и майстеръ золотыхъ выробовъ
М. В. ТАВБЕРЪ
во Львовѣ, ул. Ягеллонська, ч. 6.
принимае рѣзьбу печатокъ и вензелёвъ на рожномъ металю. Принимае также направы и замовленя срѣбныхъ и золотыхъ выробовъ **по умѣреныхъ цѣнахъ.**
Замовленя зъ провинціи выконуе точно и высылае отворотною почтою. (1—8)

Якъ довго еще мои дешевшій запасы выстанутъ, поручаю **по таныхъ цѣнахъ** 1—2
КАВУ

Сантосъ жовта чиста	1	кил. зр.	1·28
„ зелена природ.	1	„ „	1·36
Коломбо жовта добра	1	„ „	1·44
Доминго бѣла	1	„ „	1·52
Порторико зелен. добра	1	„ „	1·60
Малабарь „ „	1	„ „	1·68
Лягуайра грубозерниста	1	„ „	1·76
Куба зелена дуже добра	1	„ „	1·80
Цейлонъ плянтаційна	1	„ „	1·88
„ „ грубоз.	1	„ „	2·—
Мока арабска 1-ои сорты	1	„ „	2·—
Ява жовта ароматична	1	„ „	2·—
„ золотава	1	„ „	2·08
Цейлонъ перлова Ім. .	1	„ „	2·08
Ямайка плянтаційна .	1	„ „	2·08
Со. Яго ди Куба найлуч.	1	„ „	2·16

Ст. Маркевичъ
во Львовѣ, въ Рынку Ч. 42.

Цѣс. выключно корол. упривил.
Екстрактъ Орѣховый
до фарбованя сивого волоса
винайшовъ перфумеръ
А. [illegible]пускій
во Вѣдни, Kärtnerstrasse, 26.
Ц. к. выключно упривил. *средство* тое до *фарбованя волоса*, надаючe сивому *волосю* тревалу барву *чорку, брунатну* або *блъондъ*, вытворенье лишь зъ субстанціи рослинной, т. е. зъ лупины зеленыхъ орѣховъ, не есть при томъ нѣ крыхты шкодным анѣ здоровлю, анѣ волосю, и фарбуе волосъ въ протягу **15 минутъ** хорошо и тревало на чорно, брунатно або блъондъ, такъ що навѣть при умываню фарба не сходитъ.
1 фляконъ екстракту орѣхового плынного . . . . зр. 3·—
1 пуделочко съ 6 пробными фл. „ 3·50
1 фляконъ орѣхового молока на отбѣлъ волося . . . „ 3·—
1 слоикъ орѣховои помады для нафарбованя волося . . „ 2·—
1 фляк. орѣховои оливы для тои цѣли, якъ высше . . „ 2·—
½ фл. орѣховои оливы dtto . „ 1·—
Въ правдивомъ гатунку набути можна
въ парфумеріи Мачуского
Въ Вѣдни, Kärtnerstrasse, 26.
Во Львовѣ у Зиг. Рукера, аптикаря, а головный складъ въ Кіевѣ у А. Кудрина, парфумера. (21—30)

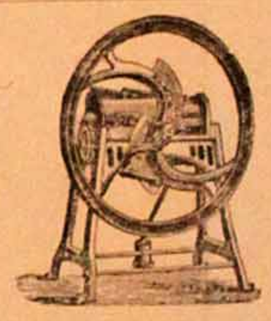
Фабрика машинъ и орудій рольничихъ
орудій горничихъ (вертячихъ) и выливарня желѣза и металёвъ
Бронислава Дескуръ
во Львовѣ, улиця Бальонова, ч. 6, — поручае
Всякого рода **орудія и машины рольничій власного выробу**, а въ особенности плуги пѣтровій, цѣлій желѣзній; молотѣльнѣ, кераты и т. д.
Оригинальній англійскій машины, фабрики *Picksley-Sims & Comp.*, котрои *выключну репрезентацію на Галичину, Буковину и Румунію* одержавъ, въ особенности *машины паровій вертикальній, млынки* до солоду, до меленя костей, шротованя збожа, *сѣчкарнѣ* всякои величины и т. д. (1—12)

Мимо подвысшеного цла
на скольке запасы выстануть — поручае торговля
КАРОЛЯ БАЛЛАБАНА
во Львовѣ

Гербаты Конго	½	кил. зр.	2·—	½	к.	Куба	—·88
„		родинной	„ „	3·—	„	„	„ бѣльшои . .	—·92
„		Melang de Moskau	„	4·—	„	„	Цейлонъ дроб. .	—·96
„		Emperial . . .	„	5·—	„	„	„ грубозерн.	1·—
„		найлуч. высѣвковъ	„	1·70	„	„	„ найлучшои	1·04
Кавы, на скольке запасы выстанутъ найдешевше.					„	„	Перловои . . .	1·04
½ кило		Сантосъ . .		—·68	„	„	Мока	1·—
„	„	Гутамала . .		—·72	„	„	Явы золотои . .	1·04
„	„	Лягуайра . .		—·84				

Свѣчки церковній чисто стеариновій безъ жадного суррогату 500 грамовъ або ½ кило — за 50 кило зр. **52.** (10—?)

Торговля выробовъ цинковыхъ, бакванковыхъ и месяжныхъ
АДАМА ЛОКОЧА
во Львовѣ, Рынокъ ч. 41
Поручае: **Лѣхтарѣ** напрестолній якои величины; **Кресты**; **Умывальницѣ**; **Ампулки**; **Лямпиницѣ**; **Котелки** бѣлкові и меншій на свячену воду; **Мировницѣ** до хресту; **Пушки** на св. слой малій и бѣльшій для деканатовъ, — въ ногай всѣ выробы, котрій входятъ въ обруб того рода роботнѣ.
Стару цину пріймае въ заміну або до **переливу**.
Всякій роботы входячій въ мій обрубъ выконую якъ найточнѣйше и найсолиднѣйше.

БАЗАРЪ МАРКЕВИЧА
Першій складъ выробовъ краевыхъ
во Львовѣ, площъ Маріацкій, ч. 15,
поручае: 1—2
Полотна
бѣлій на простирала и сорочки, домашного выробу въ Корчинѣ и Дембицѣ, въ штукахъ по 34 метры = 58 локтевъ поль. по зр. 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, а найтоншій по 24, 26 и 28 зр. за штуку.
Полотна
пôдбѣлений зъ **Блажовы**, въ штукахъ по 28 метровъ = 48 локтевъ поль. по зр. 7·50, 8, 9·50, 10·50, 12 и 13 зр.
Полотна сѣрій господарскій
по зр. 6·50, 7, 7·50, 8 до 10 зр. за штуку.
Зегельтухи грубшій и тоншій
по 30, 34, 36, 40, 44 и 46 зр. метръ.
Дрелихи на либерія и на матерацы
такожъ полотенка колёровій и сіяровані.
Андрихôвскій
по 34, 36, 38, 40, 42, 44 до 50 зр. метръ.
Рускій килимки
чисто вовняній диванники 2½ метрові по зр. 20, 26, 30 до 36 зр. за штуку

Выдавець и отвѣчальный редакторъ: **Володимиръ Барвѣньскій.**

Зъ друкарнѣ Тов. им. Ш[illegible]